

»SLOVENE« velja
po pošti na vsaki strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej K 240—
za pol leta . . . . . 120—
za četrt leta . . . . . 60—
za en mesec . . . . . 20—
Za tiskarstvo celotno K 480—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . K 40—
za tiskarstvo . . . . . 80—

SLOVENE

== Cene inseratov: ==
Enostopna politna vrsta mali
oglasni po K 4— in K 8—,
veliki oglasni nad 45 mm vi-
šine po K 8—, posilna itd.
po K 12—
Pri večjem naročilu popast.
Izhalja vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Recepti se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. list št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 5. — Račun poštne hrane
Ljubljanske št. 650 za naročnika in št. 349 za oglaš.,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7563.

Provokacija.

Sestavljanje nove vlade se je vršilo v znamenju mešetarstva strank za osebe. Vladnih strank, ki so do zadnjega vodile državne posle, ni ločila niti ena pomembna ideja. Radikali, demokrati in samostojneži so si po svojem programu podobni kot jajce jajcu, le politične osebnosti se razlikujejo po sposobnosti; edino muslimani se od ostale vladne koalicije razločujejo, da so v teoriji proticentralistični, a radi vladnih korit so dosedaj v svojem programu še vsakokrat omahnil. Kljub temu se kriza neznansko dolgo vleče. Vzrok temu je dvojen: Želja po politični moči strank, ker se bližajo volitvam, in koritarstvo. Ministri dobivajo penzije in zato se je treba izmenjavati. Ministrablihih parlamentarcv je pač silno mnogo, zlasti med demokrati in vsak izmed njih bi rad prišel na vrsto, zlasti ako ima opravičen strah, da ga bodo volivne množice pri volitvah položile med politično staro šaro. Ker je pa ministrskih portfeljev premalo, da bi se mogli vsi pririniti h koritom, zato so modri možje vladnih strank spravili v vidovdanško ustavo v členu 90. poleg odstavka »minister sme biti tudi brez portfelja« tudi ta-ile odstavek: »Pri ministrstvih se smejo po izkazani potrebi ustanoviti državna podtajništva za določen del poslov iz te stroke državne uprave. Državni podtajniki, če so vzeti iz parlamenta, ne izgube svojega mandata.«

Ko bi vladne stranke izmenjavale ministre z vidika, da se je kateri izkazal nesposobnega in ga mora nadomestiti sposobnejši ali si je umazal roke, bi izmenjavo ministrov samo pozdravljali. Toda potem bi moralo izginiti s površja dve tretjini dosedanjih ministrov, predvsem dr. Kumanudi, ki je dokazal svojo popolno nesposobnost za finančnega ministra. Naravnost smešno je, da so se imenovali kot kandidati za socialno politiko ljudje kakor dr. Žerjav in dr. Krstelj, ki mu je od demokratske stranke končno določeno to mesto. Ljudje, ki nimajo nobenega smisla za socialno politiko, ki se razumejo nanjo kot zajec na boben, ki so se v vsem svojem političnem in javnem delovanju sploh izkazali kot pristne otroke kapitalizma, ne spajajo v ta resor. Dr. Kukovca nismo smatrali kot primerno osebo za ministra socialne politike, toda v primeru z bankokratskim politikom dr. Žerjavom ali nesocialnim dr. Krsteljem je še pravo zlato. Toda dr. Krstelj mora postati minister in dr. Žerjav tudi. Krstelja se posadi v socialno politiko, dr. Žerjava pa v — ministstvo ver, kozla v vrt. Mož, ki si je izbral za življensko nalogo, ubijati verstvo, ki vodi v Sloveniji protiersko gibanje, ki je pol sovražstva do duhovščine, ki mu je dal duška s predlogom, da se naj vsem duhovnikom za mesec januar kratkoma ukine draginjska doklada, ta mož naj postane minister ver!

Ako že pogrešamo v politiki balkancev takta in tiste občutljivosti za dostojnost in ministrski bon ton, ki diči sicer v modernem svetu vsakega vladnega človeka, predvsem pa ministra, moremo to še opravičiti z razmerami, kakor jih je rodil neugoden zgodovinski razvoj na Balkanu. Toda, da je postavila demokratska stranka za ministra ver dr. Žerjava in da je vzel Pašič to na znanje, to je pljuska v obraz vsem vernikom vseh konfesij, za katoličane pa najrjasa provokacija! To žalitev katoličanov bi si bili demokratje in g. Nikola Pašič lahko prihranili. Če vladinovci že mislijo, da morajo dr. Žerjavu za vsako ceno preskrbeti kako korito in če ga niso vedeli nikamor drugam posaditi, naj bi mu dali kako podtajniško korito, kjer bi preobračal svoje politične kozle in ubijal posle, kakor je ubil še vsako stvar, ki se je je lotil. Toda dr. Žerjav — minister ver, to je višek balkanščine in višek poniževanja verske misli! Dosedaj so zasedali ta portfelj možje, ki so bili pozitivno verni, bodisi katoličani bodisi pravoslavni, ali vsaj niso sovražili verstev in so spoštovali verski čut državljanov, četudi niso nikdar pokazali pravega umevanja svoje naloge. Sedaj pa se norčujejo iz konfesij in vernikov s tem, da postavljajo za ministra ver

človeka, ki je v vsem svojem javnem delovanju pokazal, da je strupen sovražnik vere, predvsem katoliške cerkve. Quousque tandem, gospodine Pašič?

Težave za sestavo vlade.

MUSLIMANI SE PUNTAJO. — SEJA NARODNE SKUPŠČINE SKLICANA. — MINISTRSKI KANDIDATI.

Belgrad, 19. dec. (Izv.) Danes dopoldne je delo za sestavo nove vlade nekoliko zastalo. Nikola Pašič se doslej namreč še ni mogel sporazumeti z muslimani. Muslimani so bili pozvani, naj dopoldne posejijo Pašiča, vendar pa je bil ta sestanek odgođen na popoldne ob 3. Ako se Pašič ne sporazume z muslimani in ako pride do razhoda ž njimi, sidiijo politični krogi, da se bo nova vlada sestavila brez muslimanov.

Belgrad, 19. dec. (Izv.) V političnih krogih sidiijo, da ne bo general Zečević več ostal vojni minister. Kakor zatrjujejo, bo Nikola Pašič predlagal novo osebo za ta portfelj. Med kandidati se imenuje Svetozar Matić.

Belgrad, 19. dec. (Izv.) Seja zakonodajne skupščine je sklicana za jutri, dne 20. t. m. Na dnevnem redu je proračun, za tem nekateri drugi zakonski predlogi, končno pa volivni zakon. Po volivnem zakonu ima priti v razpravo zakon o upravni razdelitvi države.

Belgrad, 19. dec. Pogajanja med radikali in demokrati se smatrajo za končana. Za enkrat je izločeno vprašanje državnih podtajnikov, ker so vztrajali muslimani na svoji zahtevi, da dobe mesto državnega podtajnika v ministrstvu za agrarno reformo ali v notranjem, kateri dve mesti sta si hoteli rezervirati radikalna in demokratska stranka. Zapisnik o sporazumu med radikali in demokrati je bil danes

od obeh strani podpisan. Ministrski kandidati radikalne stranke so sledeči: Nikola Pašič, predsedstvo in ministstvo zunanjih del; Marko Trifković: ministstvo za izenačenje zakonov; dr. Laza Marković: pravosodno ministstvo; Kosta Miletič: ministstvo za agrarno reformo; Nelja Vukičević: ministstvo za javna dela; Andrija Stanić: ministstvo prometa i. dr.; Žarko Miladinović: ministstvo pošte in brzojava. Demokrati so določili, kolikor je dosedaj znano, sledeče može za ministre: dr. Voja Marinković: ministstvo za notranje zadeve; dr. Kosta Kumanudi: finančno ministstvo; Svetozar Pribičević: ministstvo prosvete; Živojin Rafajlovič: ministstvo za šume in rude; dr. I. Krstelj: ministstvo za socialno politiko in dr. Gregor Žerjav: ministstvo ver. Samostojni vstopijo za vsako ceno v Pašičev kabinet in so norminirali zopet Iv. Pucija. Ako se sporazum z muslimani doseže, sprejme ministstvo za trgovino in industrijo zopet dr. Mehmed Spaho, ministstvo za narodno zdravstvo pa ostane začasno nezasedeno in bo za muslimane rezervirano.

Belgrad, 19. dec. Kabinet še ni formiran, ker so muslimani stavili neke pogoje, ki se pretresajo. Misli se, da bo končni sporazum dosežen tekot jutrišnjega dne.

Redukcija uradništva.

Belgrad, 19. dec. Finančni odsek narodne skupščine je pretresal zakon o proračunski dvanajstini za mesec januar 1922. Razpravljalo se je tudi vprašanje, kakšna uredba naj se sprejme, da bi se zmanjšalo število uradnikov, ne da bi se kršila social. pravičnost. Doseže je sporazum, da je redukcija uradništva vsekakor potrebna in da se mora to vprašanje radi važnosti rešiti z največjo opreznostjo. Posebno je treba reducirati nekvalificirano uradništvo. Sprejet je tudi predlog, da se ima člen 6. glasiti tako: »Da bi se moglo urediti vprašanje plač in doklad vsem javnim uslužbencem in nameščencem v kraljevini, bo finančni minister takoj, ko stopi ta zakon v veljavo, sestavil komisijo, ki bo obstajala iz narodnih poslancev in zastopnikov glavne zveze ozir. drugih uradniških organizacij. Naloga te komisije bo, da v teku enega meseca pripravi vse, kar je po členu 136 in 137 potrebno za revizijo sedanjega uradništva. Ta komisija bo predlagala vladi, katero število iz kakega poklica in koliko nameščencev in uslužbenikov je treba zmanjšati. Vlada bo stavila uslužbenice in službenike, ako so iz novih krajev, na razpoložnje, ako pa so iz starih mej Srbije, v pokoj,

ako so za to dobili pravico, ali pa jih odpustila iz službe. Uslužbenice in služabnike, ki se bodo stavili na razpoložnje, more vlada z njihovim privoljenjem vpokojiti. Uslužbenici in služabniki, stavljeni na razpoložnje, bodo prejemali polovico plače in doklad. Glede uradnikov v novih krajih, ki so pridobili pravico na pokojnino, se določa, da njihova plača v času, dokler so na razpoložnju, ne more biti manjša, kakor znaša pokojnina onih uradnikov, ki se z istimi službenimi leti v starih mejah Srbije stavijo v penzijo po zakonu o uradnikih za kraljevino Srbijo. Na razpoložnju smejo uradniki ostati najdalje 5 mesecev. Finančni minister dr. Kumanudi je naglašal, da bo ta člen veljal provizorično, dokler se ne uredi zakon o uradnikih. Kot nov člen ali popolnitev prejšnjega člena je bil sprejet predlog Raje Sinikovića: Ko stopi ta zakon v veljavo, preneha nadaljnja uporaba začasnega zakona o začasnih popolnitvi uradniških mest, izpraznjenih v času vojne. Seja je bila s tem končana in je prihodnja odredjena za jutri predpoldne, na kateri se bo nadaljevala razprava današnjega dnevnega reda.

Rusko vprašanje v tiru.

»Daily Chronicle« se zavzema za to, da se skliče evropska konferenca s soudeležbo Rusije, ki je izjavila, da prevzame inozemske dolgove carske vlade. Čiherin obljublja inozemskemu kapitalu pravne garancije in zadostni delež na dobičku, ako hoče pomagati pri gospodarskem ozdravljenju Rusije. Sicer pa je sovjetska vlada že dovolila svobodno trgovino, priznala zasebno lastnino pri malih obratih ter pravico oddajanja večjih podjetij v najem. To so gotovo tudi važni predpogoji za vpostavitev trgovinskih odnošajev z inozemstvom.

Trgovina z zunanjim svetom se že davne vrši, seveda ne v prevelikem obsegu in brez večjega rizika. Vrš se preko Revala, kjer stara velika banka posreduje denarni promet z Rusijo. Rusi dozdej niso plačevali v sovjetskih rubljah, marveč v tujji valuti, kakor se je zahtevala. Toda kmalu pride čas, ko bodo zlati fondi in devizne rezerve sovjetske vlade prišli h koncu. Sirovini ima Rusija premalo za izmenjavni promet v velikem obsegu. Zato ji je treba velikih kreditov z dolgim rokom. To je pravzaprav danes problem Rusije. Da jih dobi, organizuje zdaj sovjetska vlada, ki si je pridržala bančni monopol, veliko državno banko, ki se zdaj pogaja z inozemskimi bankami glede tehnične izpeljave denarnega prometa.

Za vso to akcijo se v prvi vrsti zanima Nemčija. Stinnes skuša interesirati za velikopotezno finančno akcijo v prid Rusije Anglijo, Ameriko in Francijo. Nekateri nemški krogi svarijo vladu pred pretesnimi zvezami s sovjetsko vladu, ker se boje prevrata v Rusiji. Oficielni krogi pa očitno niso tega mnenja in menijo, da je ravno kapitalizacija Rusije potom inozemstva najboljša sredstvo za notranji mirni preokret boljševizma, ki ga s kakšno zunanjo revolucijo ne bo mogoče strmoljaviti. Na ruske emigrante se ni zanašati, ker nimajo v ruskem ljudstvu nobene opore in so sami med seboj needini. Pač pa se Nemčija boji, da bi njeni akciji ne stavila ovir Poljska in sploh takozvane obrobne države, dasi se nemška trgovina z Rusijo vrši po veliki večini čez Vzhodno morje. Prav zato pa skuša Nemčija glede »vpoustavitve vzhoda« doseči sporazum z zapadnimi velesilami.

Zdi se, da so Nemci dobili zase nekatere angleške kroge. Tako bi se dalo soditi vsaj po pisavi »Daily Chronicle«. Na vsak način stopa rusko vprašanje v novo fazo.

Draginjske doklade železničarjem.

Belgrad, 19. dec. Zastopniki železničarskih organizacij so posetili finančnega ministra povodom predložitve resolucije glede draginjskih doklad in enkratne pomoči za železničarje. Pojasnilo se jim je, da je njihova stvar v razpravi in da bo rešena v nekaterih dneh. Zastopniki železničarjev bodo radi tega ostali v Belgradu, da počakajo na rezultat razprave.

Nameravane demonstracije na češkem.

Praga, 19. dec. Zveze strokovnih organizacij železničarjev, poštinih in javnih nameščencev, so imele protestne shode proti znižanju mezd javnih nameščencev, sklenjenemu v parlamentu in so sklenile prirediti dne 22. decembra v vseh večjih mestih velike demonstracije proti temu sklepu parlamenta.

Novi red za potne liste v Avstriji.

Dunaj, 19. dec. Dne 1. januarja 1922. stopi v veljavo novi red za potne liste z dne 15. dec. t. l. Ta red popolnoma upošteva sklepe pariške prometne konferenice in ustanavlja znatna izboljšanja, ker uvaja dolgoročne potne liste, ki upravičujejo za večkratno prekoračenje meje zveznega ozemlja. Nadalje nudi tudi odprava vizuma za potovanje iz dežele kakor tudi možnost izdajate obiteljskih potnih listov znatne olajšave.

Občinski svet zagrebški.

Zagreb, 19. dec. (Izv.) Prva seja novoizvoljenega zagrebškega občinskega sveta bo 22. t. m.

Socialistična stranka Jugoslavije.

Belgrad, 19. decembra. (Izv.) Tekom preteklega tedna so se vršila pogajanja med raznimi socialpatriotskimi strankami v svrhu združenja. Pogajale so se slovenska socialdemokratska stranka, Lapčevićeva in Koračeva skupina. Včeraj je bil v glavnem dosežen programatični sporazum. Vse te tri stranke se združijo v eno: Socialistično stranko Jugoslavije. Centralna stranka bo v Belgradu. Izvoljen je bil odbor peterih članov, ki morajo izvršiti vse potrebno, da se more čimprej sklicati skupen kongres. Sporazum je bil tem lažje dosežen, ker med temi socialisti že itak ni bilo programatičnih diferenc.

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

Belgrad, 19. dec. Ministstvo za trgovino in industrijo je izdelalo zakonski načrt, s katerim se naša trgovinska pogodba z Avstrijo podaljša do meseca junija prih. leta. Ta zakon se bo predložil zakonodajnemu odboru v odobrenje.

Jugoslovanska trgovska komisija na Dunaju.

Belgrad, 19. dec. Gospodarsko finančni komite ministrov je sprejel predlog ministrstva za trgovino in industrijo, da se na Dunaju ustanovi naša trgovska komisija. Za to se je zaprosila avstrijska vlada za dovoljenje.

NOVE BRZOJAVNE PRISTOJBINE.

Belgrad, 19. dec. Komisija ministrstva za pošto in brzojav je končala svoje delo o brzojavnih in telefonskih pristojbinah. Pravilnik se je predložil ministru na odobrenje in stopi v veljavo 1. januarja 1922.

Karlisti pred sodiščem.

Budimpešta, 18. dec. V zadevi oseb, ki so bile zapletene v zadnji karlistični puč, je vložilo državno pravdnitvo obtožnico. Državno pravdnitvo obtožuje grofa Julija Andrassyja, Stefana Rakowszkega, grofa Szigrayja, dr. Julija Gratza, poslanika tajnika Borovicija, stotnika Lorenza Andreja Aleksija, Stefana Grayja in Augusta Schnitzerja zločina upora ter označuje budimpeštansko kazensko sodišče kot pristojno. Proti Benitzkemu obtožba ni vložena, pač pa si pridržuje državno pravdnitvo pravico preiskave.

Za socializacijo zemlje v Italiji.

Rim, 19. dec. (Izv.) V parlamentu so socialisti stavili predlog, da se socializira zemlja. V vsaki provinci naj se osnujejo agrarni sveti, ki bodo imeli pravico razlastitve posestnikov proti odškodnini in razdelitve zemlje, ki naj se obdeluje potom kmetijskih kooperativnih združenj izvenzemski posesti, ki naj se obdeluje potom rodinskega obrata. Proti razpravi so se izjavili desničarji in nacionalisti, ljudska stranka pa je bila za razpravo. Predlog naj se o predlogu razpravi, je bil sprejet z 228 glasovi proti 40.

Brodovni sporazum dosežen.

Pariz, 18. dec. Ministrski predsednik Briand je obvestil poslanika Zedinjenih držav, da sprejema Francija prvotni predlog državnega tajnika Hughesa glede ameriške tonaže. Ker so se Amerika, Anglija in Japonska glede omejitve svoje tonaže že sporazumele, bi bilo to vprašanje zdaj v načelu rešeno.

POPRAVA ŽELEZNIŠKIH PROG.

Belgrad, 19. dec. Doznava se, da se je v prometnem ministrstvu sklenilo, da se do polovice prihodnjega meseca izvrši velika nabava železniških pragov. Potem se bodo izmenjali pragi na vseh glavnih progah. — Nabava se bo izvršila iz naših gozdov.

PADEC CENAM ŽIVIL V ANGLIJI.

London, 19. dec. Z ozirom na padajoče cene živilskih potrebščin v Angliji, se bodo znižale plače železničarjev, kar bo imelo za posledico tudi znižanje železniških tarifov.

Janko Grampovčan:

Ogljarska industrija v Sloveniji.

O tem važnem metierju naših slovenskih kmetovalcev, ki preskrbuje in je preskrbovalo že desetletja množično prebivalstvo pogoznatih krajev naše Gorenjske (zlasti v okolici Kroke, celo seliške in poljanske doline, okolice Železnikov in Kranja) in Dolenjske (Mokronog, Rakovnik, St. Janž, ob južni železnici: Litija, Sava, Trbovlje itd.) z zadostnim kruhom, se je v naših listih prav malo pisalo. Vendar pa bi se mu moralo, z ozirom na statistične podatke o produkciji oglja v teh krajih, ki je zlasti zadnje mesece tekočega leta narasla na 1000 vagonov, posvečati gotovo pažnjo.

Zato ni odveč, ako se od časa do časa priobči kak strokovni članek, ki bi skušal obelodaniti stališče našega ogljarja in mu skušal pripomoči v najvišji meri do udeleževanja njegovih težnj, ter mu odpreti v trgovskem svetu najširšo pot uveljavljanja. Saj to bi ne bila nikaka težkoča, ker produkt našega ogljarja je brezkonkurenčen po svoji kakovosti in znan v zanj edino izvoznem, v poštevi prihajajočem trgu, Italiji kot najcenejši.

Italijani so si znali takoj osvojiti to ugodnost in si zagotoviti, zlasti na ugodno kratko železniško pot, kar največ trgovskega zaupanja. In to iz enostavnega dejstva, ker slovenski povprečni ogljar je delal in »garal« noč in dan, ter se ve-

selil edino le svojega lepega oglja, ki ga mu je preceđiral kupec pred tujim blagom in hvaležno prejel zanj par stotakov, ki jih je smatral za podarjeno. Prekupčevalci (naj nihče ne zameri tega naziva, ker nočem s tem nikomur kratiti trgovskega značaja) so si pripomogli do dične ekstenze na kratko: na račun ogljarja. Oglje so prodajali tit, trgovskim trdkam, ki so se pečale z izvozom, po »lastnih« cenah. To je bilo ob času, ko je ogljar kahal svoje oglje in pel svoje »ogljarske« v deževni noči.

Kakor že preje omenjeno, so se Italijani znali izvrstno okoristiti z našim ogljem, ki je izpodrinilo skoro docela kompetente iz južne Francije (Lyon) in Nemške Avstrije. Naše oglje je bilo, kakor opetovano omenjeno, valed svoje kakovosti brezkonkurenčno in najcenejše. Z bukovino, ki je služila našemu domačemu producentu, zlasti v gorenjskih krajih, kot specialiteta za kuhanje oglja (ki je postalo znano v trgovskih krogih po celi Italiji), ni bil nikakor prikrajšan domači trg pri drvah za kurivo, ako so si kmetovalci znali s kuhanjem iztisniti kak stotak, ki bi jim sicer izostal, ako bi bukovino prodali doma za kurivo. Pri tem pa nikakor ni trpel naš domači trg na pomanjkanju drv, ker je rezerve v ostalih šumnatih krajih preskrbela prebivalstvo dovoljno za zimo.

Ogljarstvu v naši Sloveniji manjka iniciativnosti. V moči produkcije je pokazalo, da nezvestno okrepčuje naše narodno gospodarstvo na zunanji in pa da je z ozirom na rentabilnost svojega produkta sladek med za izkoriščevalce. Z gotovostjo smemo trditi, da bi naše ogljarstvo osamosvojeno in organizirano v lastnih ogljarskih združenjih znalo znatno ojačiti svoje pomembno stališče in bi z lahkoto izključilo »vmesne« izkoriščevalce, ter izsililo od vlade ugodnosti, ki bi jim pripadale z ozirom na dejstva, da je ogljarska produkcija v Sloveniji v tekočem završujočem letu bila poleg lesnega in žitnega, najvažnejši eksportni objekt, ki daje desetstisočim stalnega in zadostnega zaaluška.

V suhodušnosti, ali bi rekel, v omalovaževanju, ali brezbriznosti, je pustila naša vlada neopaženo preiti najugodnejše momente ogljarske konjunktore mimo sebe, ko je stala prosperiteta za našo ogljarsko industrijo na višku, in je bila brez srca do lastne narodne trgovine, ko je bila najlepša prilika odpreti srce nastežaj in podpirati v trudu in znoju se poteče ogljarje...

V trenutku, ko bi imela ohraniti naša ogljarska trgovina s tožavo prisvojeni, za nas v poštevi prihajajoči trg v Italiji, je nastal v izvozu zastoj, ki grozi ogljarstvu z poginom.

V pomanjkanju vagonov je postala naša, v silnem razmahu se nahajajoča ogljarska industrija mahoma odrevenela in ministrstvo za saobračaj je stavljeno pred fait acc ompli: ali izda, z ozirom na svoječasno oddane (in še ne vrnjene) vagonne v antante države dovoljenje, da se smejo uporabljati pri izvozu oglja skupni vagoni, ali pa najne posreduje pri ravnanju južne železnice, da nakaže na postajah državne železnice zadostno število vagonov za eksport oglja.

Vlada ima priliko, pokazati dobro voljo in mora nujno ukreniti vse potrebno, ako hoče izbrisati sumnjivo nerazumevanja do živilskih potreb našega malega človeka raz sebe, ker grozi vsled nemožne oddaje svojega produkta našim ogljarjem silna izguba, ki teži na pomanjkanju vagonov, poleg tega pa bi to pomenilo umik našega produkta iz inozemskega trga. Naš izvoz bi se v Sloveniji zmanjšal za 20 odstotkov.

Srbija in južni kraji ne prihajajo toliko v poštevi za naše kraje, vsled neprimerno visoke železniške voznine. Tudi tu bi moralna vlada znižati tarife, ako bi hotela v svojem stvarnem umevanju iskati čim širše podlage za upostavitve blažjih odnošajev med Slovenci in brati Srbi, ki bi ne dosegla na gospodarskem ali trgovskem polju nič manjših, če ne večjih uspehov v smeri ujedinjenja, kakor z cirilskim abecednikom za slovenske šolarčke.

Ko rekapituliram na kratko pričujoče vrstice, omenjam nujno potrebo za ustanovitve ogljarskih združenj, ki bi iskale čim širšega razmaha in našle tudi v visokih vladnih krogih gotovega raz-

umevanja in srca, da se bo v bodočem letu zamoglo najuspešnejše razvijati domače slovensko ogljarstvo. In to v korist narodnega gospodarstva, kar pa letošnje leto pa »zaslugi« našega sedanjega g. železniškega ministra ne moremo trditi.

Politične novice.

+ Zlobnost ali iditstvo? Današnji »Slovenski Narod« dokazuje z notico »Odmev zagrebških občinskih volitev v Splitu«, kakšni mojstri da so »klerikalci« v demagogstvu. Za dokaz navaja pisanje klerikalne »Hrvatske Rijeci« v Splitu in »klerikalne« »Hrvatske Sloge« v Sarajevu. Kdor se količjak zanima za politična vprašanja in za jugoslovansko časnikarstvo, mora vedeti, da sta tako splitska »Hrvatska Rijec«, kakor sarajevska »Hrvatska Sloga« oficialni glasili Hrvatskega bloka. To bi prav gotovo morali vedeti vsaj v uredništvu lista kot je »Slov. Narod«. Zato je popolnoma upravičena domneva, da se pri pisanju slične notice zanašajo na nevednost svojih čitateljev, za kar se bo večina naročkov gotovo prav lepo zahvalila.

+ Značilne za novo vlado so tri točke: padec Pribičevića kot notranjega ministra, vzpostava državnih podtajnikov-kontrolorjev nad raznimi resortnimi ministri in končno popolno preziranje samostojnih kmetov in muslimanov od strani velikih vladnih strank. Vsi ti znaki kažejo, da je nova vlada zelo bolna.

+ Protič o trajnosti nove koalicijske vlade. V »Radikalu« od 17. t. m. piše Stojan M. Protič: »Če ugotavljamo na eni strani činjenico, da se je radikalna stranka v najširših svojih slojih dvignila kot en mož proti zvezi z demokracijo, ki avtoriteti svojega mnogozasluznega voditelja, in če vidimo na drugi strani dejstvo, da se radikalni ne morejo sporazumeti s Hrvati, dokler stoje v zvezi z demokracijo, potem spoznamo, da mora biti sporazum samo začasen, da nima nobenih izgledov na uspeh in da ostane kakor »svaki krpež« — jedan trenutni trpež.«

+ Kaj hoče Protič? Na to vprašanje odgovarja demokratska »Pravda« od 17. t. m.: »Protič dela na dve strani. V radikalni stranki je razpalil staro željo za samovlado radikalcev. V tem oziru je imel srečo in na kongresu radikalne stranke se je videlo, da je koalicija demokratov in radikalcev dalje nemogoča. To je delo Stojana M. Protiča. Razcep v radikalni stranki pa je bil Protiču potreben za njegov drugi cilj: za revizijo ustave. Tudi na tem potu mu sledi radikalna stranka, ker veruje, da bo Protič izbojeval druge strankarske cilje.«

+ Državni avtomobili. Na eni zadnjih sej finančnega odbora so razpravljali tudi o famoznih državnih avtomobilih. Med drugim so ugotovili, da se vozi na račun prometnega ministrstva v samem Belgradu 51 državnih avtomobilov, 4 pa izven Belgrada. Stroški za razne ministrske avtomobile, garaže in bencin znašajo nad 100 milijonov dinarjev ali skoro pol milijarde kron.

+ Skrb za armado. Belgrajska demokratska »Pravda« od 18. t. m. javlja o samostojnejši: »Puceljava skupina ne zahteva za sebe nič, nagaša pa potrebo zakona o vojski in o izenačenju davkov.«

+ Nov napad na svobodo tiska. Ravnatelj subotičke državne gimnazije je ob priliki proslave Sv. Save zapovedal tudi katoliškim dijakom, ki jih je na gimnaziji 90 odstotkov, da se morajo udeležiti proslave v pravoslavni cerkvi. »Neven« je ob tej priliki priobčil uvodnik »Mir i Bog«, v katerem je v imenu katoliških staršev zahteval, da se katoliški učenci ne smejo siliti, da prisostvujejo obredom pravoslavne cer-

kve. Radi tega članka je policijska oblast v Subotici odredila, da »Neven« ne sme izhajati mesec dni. Ta odlok je policija motivirala s tem, da se z navedenim člankom neti mržnja med pravoslavnimi in katoliki. Ta motivacija je zelo značilna za današnji režim. Po njej je dovoljeno, da se žali verski čut katolikov in se smejo ti siliti, da izvršujejo dela, ki so jim prepovedana; ako pa se katoliki pritožujejo nad tem, potem se s tem goji mržnja do pravoslavnih. Na tem mestu je bilo že ponovno govora o članku ustave, ki govori o tisku, zato ne bomo ponavljali. Opozarjamo samo, da je bil »Neven« edini list, ki je še pod mažarsko vladno pisal in vzgojeval Bunjevce v narodnem hrvatskem duhu.

+ Sestanek med Briandom in Lloyd Georgeom se vrši te dni v Londonu. Lloyd George namerava prepričati Francijo o tem, da je v svrhu ozdravljenja evropskih financ potrebno, da Francija znatno reducira svojo armado. Nemčiji naj se kolikor mogoče olajša odplačevanje reparacij. Rusiji treba gospodarsko pomagati. Francijo hoče Anglija zavarovati proti vsem eventualnostim na ta način, da se z njo točno dogovori glede smernic skupne politike, zlasti v Orientu. Francoska javnost je slejkoprej proti vsakemu zmanjšanju armade.

+ Važna izjava Lloyd Georgea. Lloyd George je sprejel 16. t. m. deputacijo delavcev, ki mu je z ozirom na vprašanje brezposelnosti predložila zahteve zadnje delavske konference. Delavci predlagajo potrebne odredbe za stabilizacijo valute, uničenje vojnih dolgov in priznanje sovjetske vlade. Lloyd George je odgovoril, da gospodarski položaj drugih držav ni nič boljši od položaja v Angliji. V Franciji ni toliko brezposelnosti, ker se je njeno prebivalstvo po vojni zmanjšalo, angleško pa se je zvišalo. Razum tega so delovne sile v Franciji zaposlene pri zgradbah v opustošenih pokrajinah. Kaj bo potem, pa ne vemo. Zvišanje produkcije v Nemčiji je tudi le umetno. Ljudje se hočejo znebiti papirnatega denarja, ki čedaljebolj pada, in ga zamenjujejo za blago. Kar se tiče reparacij, nihče ne zahteva od Nemčije več nego to, da popravi narejeno škodo. Tega ji zavezniki ne morejo odpustiti. Anglija želi vpostavitve normalnih gospodarskih odnošajev v Evropi, toda treba je premisliti, da Francija ne more spraviti svojih financ v ravnovesje, če ji Nemčija ne izplača reparacij za med vojno povzročeno škodo. Kar se pa tiče vojnih dolgov sploh, je Anglija dolžna še okoli 1 milijon funtov šterlingov (zelo malo), zavezniki pa so ji dolžni okoli 2 milijona funtov brez obresti. Vprašanje uničenja teh dolgov naj bi prišlo pred posebno konferenco. Tudi glede Rusije je potrebna konferenca, toda tudi to vprašanje je zelo težavno, ker Rusija ne razpolaga z nobenim jamstvom, da se ji dovoli kredit. Sicer pa da bo o vseh teh vprašanjih govoril z Briandom in bo vesel, če mu bodo delavci dali kakšnih dobrih nasvetov.

+ Vprašanje izbrisa vseh dolgov med državami entente je baje tudi v Franciji našlo ugoden odmev. V tem slučaju bi se tudi Francija ne upirala dovoliti Nemčiji znatne olajšave pri odplačevanju reparacij. Zahtevala bi pa, da Nemčija odpravi carino na vse blago iz zavezniških držav.

+ Pogodbo z Irsko, glasom katere postane Irsko svobodna država, je sprejela angleška nižja zbornica s 401 glasovi proti 78, višja pa s 166 proti 47. Irski parlament o pogodbi še debatira in je izid še vedno negotov.

+ Za angleško-francosko-nemško entento se zavzema »Daily Chronicle«. Imenovani list se obrača proti militaristični struji v Franciji in meni, da se morajo demokratski elementi v Angliji, Nemčiji in

Colomba.

21

Prosper Mérimée. — Poslovenil — B.

X.

Ker je bil Orso že v mladosti ločen od svojega očeta, ni imel sreče, da bi ga natanko poznal. S petnajstim letom je zapustil Pietranero in odšel študirat v Pizo; potem je stopil v vojaško šolo, dočim je njegov oče Ghilfuccio hodil po Evropi s svojim cesarskim orlom. Na celini ga je Orso redkokdaj videl, le 1. 1815. se je znašel v polku, ki mu je poveljeval njegov oče. Toda v disciplini neizprosni polkovnik je postopal s svojim sinom kakor z drugimi mladimi poročniki, to se pravi zelo strogo. Spomini, ki so Orso ostali na očeta, so bili dvojne vrste. Spominjal se ga je iz Pietranere, ko mu je zaupal svoj meč, ko mu je dovoljeval, da je pobiral naboj iz njegove puške, kadar se je vrnil z lova, ali kako ga je kot otroka posadil prvič za družinsko mizo. Potem si je pa predstavil polkovnika della Rebbia, ki ga je za kako lahkomišelnost poslal v zapor, ki ga ne kliče nikoli drugače kakor »poročnik della Rebbia, vi niste na svojem mestu v bitki, tri dni zapora«. — »Vaši strelci so pet metrov predaleč od nadomestnih čet, pet dni zapora.« — »Opoldne ste pet minut imeli policijsko kapo, osem dni zapora.« Samo enkrat se spominja, da mu je v

Quatre Bras rekel: »Prav dobro, Orso, toda pamet.« Sicer pa spomini nanj kot vojaka niso prav nič spominjali nanj kot družinskega očeta v Pietraneri. Pogled na družinske prostore, kjer je preživel svoje detinstvo; pohištvo in oprava, ki jo je rabila še pokojna mati, ki jo je tako nežno ljubil, mu je vzbudilo množico sladkih in grenkih čustev. Temna bodočnost, ki se odpirala pred njim, nerazumljiv nemir, s kakršnim ga navdaja sestra in vrhu tega še misel, da pride miss Lidija v njegovo hišo, ki se mu je zdela danes tako majhna, ubožna, tako malo primerna za razkošja vajeno osebo, začnevanje, s kakršnim jo morda navdajo vse te okolnosti — vse te misli so tvorile v njegovi glavi zmedo in so ga navdajale s popolnim obupom.

Sedel je k večerji v velik, lesen, črn naslonjač, kjer je že njegov oče predsedoval družinskim obedom in se smejal, ko je opazil, kako Colomba premišlja, naj li sede z njim skupaj k mizi. Bil ji je hvaležen, da je ves čas med večerjo molčala in se pozneje tako kmalu umaknila, kajti bil je preveč vznemirjen, da bi se mogel ustavljati njenim napadom, o katerih je z gotovostjo vedel, da jih pripravljajo. Toda Colomba mu je prizanesla in mu hotela dati časa, da se razgleda. S komolecem si je podpiral glavo in slonel dolgo časa nepremično. Pregledoval je v duhu slike zadnjih 14 dni. Z grozo je gledal to pričakovanje,

kjer so se njih nazori in obnašanje do Barricinih cepili. Opazil je, da je mnenje Pietranere splošno ljudsko prepričanje. Maščevati se torej mora pod kaznijo bojazliveca. Toda nad kom se maščevati? Da bi bili Barricini krivi umora, tega ne more verjeti. Res so sovražniki hiše; a vendar zahtevajo le strašni predsodki njegovih rojakov, da jim naprta umor. Nekolikokrat je pogledal tabzinon miss Lidije in si ponavljal: »Življenje je boj!« Končno si je rekel: »Iti moram iz njega kot zmagovalec!« S tem dobrim sklepom je vstal in hotel oditi z lučjo v roki v svojo sobo. Kar je nekdo potkal na hišna vrata. Bila je za obisk neprimerna ura. Takoj se je prikazala Colomba s postrežnico.

»Nič ni,« je rekla in odhitela proti vratom.

Predno je odprla, je vprašala, kdo trka. Odgovoril ji je sladek glas: »Jaz sem.« Brž je odmaknila zapah. Colomba se je pojavila v obednici, njej pa je sledila mala deklica blizu desetih let. Bila je bosa, opravičena v čunje, glavo ji je pokrival slab robec, izpod katerega so se usipali kodri kakor krokerjave krila črnih las. Otrok je bil suh, bled in ožgan od solnca, a iz njegovih oči je sijala razumnost. Ob pogledu na Orso se je deklica boječe ustavila in ga nerodno pozdravila; potem pa je tiho govorila s Colombom in ji stisnila v roko nedavno ubitega fazana.

»Hvala, Chili,« je rekla Colomba. »Zahvali se stricu. Se mu dobro godi?«

»Prav dobro, gospodična; njegov poklon. Nisem mogla priti preje, ker se je zakasnil sam. Ostala sem v gozdu tri ure in ga čakala.«

»In nisi še večerjala?«

»Ne še, gospodična, nisem imela časa.«

»Takoj ti dam večerjo. Ima stric še kaj kruha?«

»Malo, gospodična; a zlasti mu manjka smodnika. Glej sedaj je zrel kostanj in ne rabi drugega kakor smodnik.«

»Dam ti za strica hleb kruha in smodnika. Reci mu, naj ga hrani, ker je drag.«

»Colomba,« jo je poklical Orso in jo francosko ogovoril. »Komu si vendar tako naklonjena?«

»Ubogemu banditu iz vasi,« je odgovorila Colomba v istem jeziku. »Mala je njegova nečakinja.«

»Mislim, da bi lahko bolj naložila svoje darove. Čemu dajati postopačem smodnik, ki ga bo rabil le za zločine? Brez te obžalovanja vredne šibkosti nasproti banditom, ki se zdi, da je tu lastna vsem ljudem, bi bili banditi že davno izginili s Korzike.«

»No, najslabši tudi niso ti ljudje, ki живе pod milim nebom.«

»Daj jim kruha, če hočeš, tega ne smemo nobenemu odreči; da jih zalagate s smodnikom, tega ne razumem.«

Franciji združiti, da se omogoči gospodarstvo vstajenje sveta.

+ Kitajsko vprašanje se v Washingtonu rešuje dalje. Pogajanja med Kitajsko in Japonsko glede vrnitve Šantuna jako počasi napredujejo, ker se Japonska neče nikakor odreči vrhovne kontrole nad šantunsko železnico. O južni Mandžuriji se ne razpravlja, ker je Japonska sploh ne prišteva h Kitajski. Amerika je k stališču Japonske zatislila obe oči.

Dnevne novice.

— **Revizija šolskih knjig.** Belgrajski listi so večkrat objavljali pritožbe, da v raznih učnih knjigah za ljudske in srednje šole kar mgoli raznih avstroogrskih patriotičnih pesmic in sestavkov. Ministrstvo prosvete je sedaj odredilo, da se morajo vse šolske knjige za ljudske in srednje šole predložiti v 3 izvodih ministrstvu prosvete do 1. jan. 1922. v novo oceno in pregled. Pisatelji in izdajatelji pa so dolžni, da plačajo sami honorar referentom in sicer v višini, ki jo bo odredil glavni prosvetni odbor.

— **Takso na inšerate** nam napovedujejo nekateri zagrebški listi in to v neki tako čudni obliki, da je pač noben normalno misleč človek ne bi mogel priporočati. Ker se nam vsa stvar zdi zelo neverjetna, bomo v jutrišnji številki objavili na prizadeto mesto primerno vprašanje, naše gg. poslane pa že danes opozarjamo, naj obračajo vso pozornost na ta najnovejši napad na naše časopise.

— **Inkvizicija orožnikov.** Zagrebška »Slobodna Tribuna« prinaša pod gornjim naslovom sledečo notico: »Da niti orožniki po vaseh ne morejo biti boljši od policistov v predmestju glavnega mesta, so dokazali orožniki v vasi Šimanovci. Neki Peter Radivojevič iz Šimanovcev je bil osumljen tatvine žita in je padel v roke orožnikom, ki so vodili proti njemu preiskavo. V napačnem prepričanju, da so poklicani oni, da utrdijo resnico in ne sodišče, so pričeli osumljenca siliti na priznanje tatvine s starimi inkvizitorskimi sredstvi, ki so žalibog v Jugoslaviji zopet prišla v veljavo. Ker manjše mučenje ni zaleglo, so se gospodje lotili dosedaj še nepreizkušene sredstva: zbasali so osumljenca v dimnik in tam kadili in dimili izpod njega pet dni in pet noči, dokler niso iz posušenega človeškega mesa iztisnili kapljico priznanja, kakor je nekoč Kraljevič Marko iztisnil kapljico vode iz suhe drevnine. Kmalu nato pa se je dožnala popolna nedolžnost osumljenca.« — Nam se zdi ta dogodek skoraj neverjeten in prepuščamo vso odgovornost »Slobodni Tribuni«, ki pa velja za resen list.

— **Strašna noč na Savi.** Po zagrebški Slobodni Tribuni« posnemamo: Brodarski sindikat SHS oskrbuje promet med Belgradom in Zemumom. Za to ima tri stare in izrabljene parnike, ki nosijo ponosna imena: Prešern, Strossmayer in Avala, ki jih nikdar ne popravljajo, pač pa neprestano dviguje cene. 1. decembra okrog 4. ure popoldne je odplul parnik »Avala« iz belgrajske luke nabito poln potnikov. Ko je prispel na sredo Donave, se je nekaj pokvarilo pri stroju in parnik se je moral usidirati. Nato so pričeli z vsemi sireni in piščalkami klicati na pomoč, ali se nihče ni odzval. Šele ob 5. uri zjutraj so popravili stroj in mogli odpluti dalje. Lačni, prezebljeni in vsi prestrašeni potniki pa so celo noč čakali, kdaj se pogreznijo v vodo. To se je zgodilo komaj 2 km od luke in sedeža brodarskega sindikata. »Kaj takega se lahko dogodi samo v deželi, ki je v bližini Orienta, v deželi lenobe in nereda, kjer zna vsakdo samo grabiti in izrabljati, a ni ga, ki bi pomagal bližnjemu v nesreči.«

— **Prepovedana lista.** Minister policije je prepovedal razširjanje lista »Bulletin Communiste«, ki izhaja v Parizu in lista »Piccolo«, ki izhaja v Trstu. Oba lista pišejo proti naši državi. Kmalu bomo od ostalega sveta popolnoma zepplankani.

— **Radi pomanjkanja premoga** je na Hrvatskem ustavljenih mnogo vlakov.

— **Iz ječe** — v urad. Belgrajsko »Videlo« piše: »Neki srezniki načelnik zapoveduje svojemu pisarju: Prosim Vas, napišite pismo na sodišče, da naj gospoda Jovana N. takoj pusti iz ječe, ker ga je gospod Pribečević imenoval za pisarja tega sreza.«

— **Iz časnikarskega sveta.** V Belgradu je 18. t. m. izšla prva številka neodvisnega dnevnika »Vreme«. Glavni urednik lista je Krsta M. Luković. — Isti dan je v Zagrebu prišel izhajati »neodvisen« dnevnik »Pokret« pod uredništvom Ante Kovarčiča. List bo »lupal po podmuclim in neiskrenim glavama«.

— **Stavka mesarjev v Osijeku.** Ker se jim zde maksimalne cene prenizke, so pričeli mesarji v Osijeku z pasivno resistenco. Ne kupujejo in koljejo več živine. Vsem tem mesarjem bo glavarstvo odvzelo obrtni list.

— **Smrtna avtomobilska nesreča.** 15. t. m. se je vozil šofer zagrebškega veleindustrijalca Prpića z neko damo. V bližini vasi Oroslavje na velikem ovinku se je

avto prevrnil. Šofer je bil na mestu mrtve, dama pa težko poškodovana.

— **Veliki snežni zameti** v Srbiji. V severovzhodnem delu Srbije je zapadel sneg v toliki meri, kakršne že dolgo ne pomnijo. Vsled tega je že več kot 14 dni ustavljen ves železniški in potniški promet.

— **Čreda volkov** se je te dni pojavila v bližini Sarajeva. V vasi Lukavice so raztrgali več glav živine.

— **Pop — hajduk.** Jordan Miladinović, pravoslavni duhovnik iz Spančeva, je s 17 drugimi možmi pobegnil v gore. Oblasti so jih razglasile za hajduke.

— **3 oseb ubitih od mine.** V bližini Bitolja je neki kmet našel mino in jo razkazoval svojim sovaščanom. Pri tem je mina eksplodirala in ubila 5 oseb, 6 pa težko ranila.

— **Ustavljen promet na Donavi.** Radi množice ledu je ustavljen do nadaljnjega ves promet na Donavi med Belgradom in Gradiščem.

— **Usoda duševnih delavcev.** Radi današnjih socialnih in gospodarskih razmer je duševnim delavcem življenje skoraj onemogočeno. Na Dunaju se je ustanovilo društvo, ki bo pomagalo onim duševnim delavcem, ki bi se hoteli učiti kake obrti. Tudi se je vršil občni zbor, ki se ga je udeležilo precejšnje število pisateljev, slikarjev, kiparjev in drugih znanih umetnikov.

— **Izboljšanje duhovniških plač** v Italiji. Komisija za pravne in verske zadeve je dne 17. t. m. vzela v pretres od senata že odobreni zakonski načrt glede izboljšanja duhovniških plač. Predlog socialistov, naj se zakon sploh zavrne, je bil z veliko večino odklonjen. Tako izgleda, da bo v kratkem tudi v Italiji to vprašanje kolikor-toliko ugodno rešeno potom zakona.

— **Podružnicam Slov. Straže!** Mnogo podružnic se sedaj ni naročilo božičnih razglednic. Prosim, da jih čimprej naročite. Izvod stane 1.50 K na debelo pa 1.20 K. Naročajo se pri osrednji pisarni Slov. Straže, Miklošičeva cesta 8. Na drobno se razprodajo v Ljubljani v prodajalni KTD (Ničman), v trafiki ge. Modic in v prodajalni gđ. Vehovec na Kongresnem trgu.

— **Slovenke, naročite si Gospodijski koledar** za leto 1922, ki je izšel v založbi Jugoslovske Matice. Uredila ga je pesnica Uta. Stane 30 K v knjigarnah, za laničce Jugoslovske Matice pa 20 kron in se dobiva v pisarni Jugoslovske Matice. Pred škofijo 21.

— **Umrli je v Trzinu** 17. t. m. g. Jožef Pohar, bivši tovarnar usnja in brat umrlega črnomaljskega župnika Stanika Poharja. Pokopali so ga v ponedeljek. Naj počiva v miru!

— **Samostalni občinski lov trške občine Trzin** pride dne 24. decembra t. l. ob 11. uri popoldne v občinski posvetovalnici v Trzinu na javno dražbo. — **Besvestljiv napredek.** Z zadovoljstvom opažamo, da si naša gasilna društva — spretno izrabljajo avstrijske valutne razmere — pridno nabavljajo iz Avstrije gasilno orodje. Predvsem si nabavljajo dobre motorne brizgalne, ki ne potrebujejo toliko ročnih moči, ki so pri požarih vse druge bolj potrebne, kakor pri strojih. Take brizgalne mečejo velike množine vode, in so vsakemu požaru v najkrajšem času kos. Priporočamo zainteresiranim krogom, predvsem zavarovalnicam in industrijskim podjetjem, da gredo pri nabavi takih motornih brizgalnic našim gasilnim društvom na roko in da ne krčijo s prispevki, kajti dobro gasilno orodje je tudi njim samim v korist.

— **Nepošteni gozdni čuvar.** France Kotar je služil pri Mariji Lichtenbergovi na Habachu pri Trzinu kot lovski in gozdni čuvar. Kot tak je posekal in prodal več smrek. Deželno sodišče mu je prisodilo za to 2 meseca težke ječe.

— **Pretep v Besnici.** Janez Sušnik, rojen leta 1864 v Sp. Besnici, je 29. septembra v Besnici sunil Janeza Udrija z nožem v levo nadlehtnico in ga je težko ranil. Sedel bo zato v ječi dva tedna in se bo vsaki teden dvakrat postil.

— **Ce kdo preveč** v Andrej Slemec je udaril 21. oktobra Ivana Novaka pod levim robom čela. Ko so ga orožniki šli isti dan za to junastvo stavili na odgovor, jih je pa razžalil, rekoč: »Ali nimate pameti, da me to izprašujete? Če bosta videla (namreč orožnika) toliko znala, kot jaz, potem bosta že dobro.« Deželno sodišče je prisodilo za to Slemcu 1 teden zapor.

— **Nepoštena zakonska dvojica.** Jože Stiglič je služil koncem leta 1919 na parnih žagah Kobljeh dedičev v Borovnici. Podpeči in v Bistrici pri Mariboru. Skupno s svojo ženo Barbaro je pa ukradel Ani Kramar blaga v vrednosti 5920 kron. Kobljehim dedičem je pa ukradel orodja v vrednosti 5294 kron. Deželno sodišče je za to prisodilo Jožetu Stigliču 4. njegovi ženi pa 2 meseca težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem vsakih 14 dni.

— **Z nožem je ranil** Jožef Smerkoj Antona Kavčiča v nogo.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curij, 19. dec. (Izv.) Budimpešta 0.72, Berlin 2.80, Italija 23.30, London 21.45, Newyork 515, Praga 6.20, Pariz 40.40, Zagreb 1.90, Varšava 0.16, Dunaj 0.18, avstr. krona 0.10.

Zagreb, 19. dec. (Izv.) Budimpešta 39.25, Berlin 189, Italija 12.12.05, London 1020—1025, Praga 332—333, Pariz 27.20—27.50, Dunaj 4.05—4.15, Curij 51.75—52, dolarji 265—266.

g Popis avstro-ogrskih vojnih posojil. Doznavamo, da zbira oddelek za kmetijstvo pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani material za očuvanje koristi tistih korporacij, ki so podpisale kako avstro-ogrsko vojno posojilo. Občine bodo ta vojna posojila popisovale do 15. januarja 1922. Pozivljamo občinske urade, zadrage in razne druge občerkovne institucije, da pri občinskih uradih pravočasno prijavijo vrsto, serijo in iznos posameznih avstro-ogrskih vojnih posojil, ki so jih podpisale. Interesente opozarjamo na tozadevna razglasila, ki jih bodo občinski uradi objavili.

g Stinnes se poda vdrugič v London, da predloži angleškim industrialnim krogom svoj izpopolnjeni in popravljeni načrt

o skupni eksploataciji naravnih bogastev Rusije. Stinnes upa, da bo mogel v Londonu konferirati tudi z Briandom.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu z dne 8. decembra je imela Narodna banka za 4.645.878.993 dinarjev papirnatega denarja v prometu. Od zadnjega izkaza za dinarjev 26.517.550 več.

g Dobava mehkega svinca. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da potrebuje takoj 2000 kg mehkega svinca. Pozivajo se oni, ki so voljni dobaviti to količino svinca, da pošljejo svoje ponudbe Ekonomnemu odeluju direktorja državnih železnic v Subotici z navedbo cen in časa dobave, kakor tudi ostalih svojih pogojev.

g Dobava kovinastega materiala. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 11. februarja 1922 pismena ofertalna licitacija glede dobave raznega kovinastega materiala iz bakra, medij, paldonga, cinka, svinca in čina. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Sejmski dnevi v Guštanju. Magistrat trga Guštanja je sklenil, da zopet uvede nekakšno dobro upeljano tržne dni v Guštanju. Isti se bodo vršili vsako sredo popoldne na glavnem trgu: prvič 4. januarja 1922. Preskrbljeno je tudi, da se bo pripeljano blago prodalo. S tem prideta konzumenti in producent v neposredni stik, kar bo na vse prebivalstvo gotovo ugodno vplivalo, ker odpadejo dobikaželjni prekupei in verižniki.

g Kisik za obrtnike. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, je preskrbel za obrtnike večjo množico kisika. Interesentje naj prijavijo svoje potrebe na gornji naslov čimprej.

g Dvig angleškega funta v New-Yorku. Zlata pariteta angleškega funta je 4.86 dolarjev in med vojsko je angleška vlada izkušala to pariteto z najrazličnejšimi sredstvi po možnosti vzdrževati, ker je v Združenih državah nabavljala velikanske množine zvoznega materiala. Po vojski je padla umetna kontrola in padel je tudi funt Sterling ter je februarja 1920 dosegel najnižji kurz, blizu 3.20 dolarjev. Zatem je fluktuiral ter je še pred par meseci notiral 3.60 do 3.70 dolarjev, v zadnjih par tednih se je pa jel zopet dvigati, je hitro prišel na 4 dolarje in je zdaj že presegal 4.20 dolarjev ter ima še tendenco navzgor. Vzrokovi je več. Predvsem je nanj vplivala ugodna rešitev irskega vprašanja ter zadovoljivi potek washingtonske konference, kjer Velika Britanija potrdila velike diplomatične uspehe. So pa pri tem tudi gospodarski vzroki. Angleška nikakor ne zanemara svojo izvoza v Ameriko, dočim je bil zadnji jesen izvoz ameriške pšenice in bombaža na Angleško dosti manjši kot lansko leto. Vendar se pa sodi, da je zaenkrat kurz dosegel višek, ker zaenkrat še ni čisto jasno, na kak način se bodo uredile velikanske obveznosti, ki jih ima Angleška v Ameriki iz za vojsklnih časov.

g Ameriška zunanja trgovina v novembru. V novembru t. l. je znašal ameriški izvoz okrog 300 milijonov dolarjev (l. 1920: 676 milijonov dolarjev), uvoz pa 211 milijonov dolarjev (l. 1920: 321 milijonov dolarjev). Za prvih 11 mesecev t. l. je znašal izvoz 4.191.246.000 dolarjev (l. 1920: 5½ milijona dolarjev), import pa 2.272.070.000 dolarjev (leta 1920: 5 milijonov dolarjev). V obeh smereh je torej opažati veliko nazadovanje.

g Konkurz 100 - milijonske nemške banke. Valed nesrečnih špekulacij s tujsimi devizami in valutami je prišel v konkurz tudi Der allgemeine Bankverein für Westdeutschland in Düsseldorf, ki ima 100 milijonov mark kapitala. Eden upravnih svetnikov je zašpekuliral 120 milijonov mark.

g Nov bankovec na Ruskem. Z novim letom bodo prišli v promet novi bankovci Ruske Federativne Sovjetske Republike, pri 1922, in sicer v komadih po 50 kopejk ter 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100, 150, 500 in 1000 rubljev. Novi rubelj bo štel za 10.000 carskih ali Kerenskoga rubljev.

g Dobava soli. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani poziva interesente, da stavijo intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ali Vojnemu okrožju v Mariboru dne 21. decembra 1921 ob 10. uri popoldne pismene ali ustmene ponudbe glede dobave 10.000 kg bele drobne kamene soli ali bele morske soli za potrebo mariborske garnizije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ljubljanske novice.

Ij v ravnateljstvo Mestne hranilnice so bili včeraj v seji Upravnega odbora izvoljeni gg.: Zajec Albin, Pirc Jože, dr. Petrič, Riko Jug in dr. Pestotnik.

Ij Karitativna zveza »Dobrodelnost«. Danes ne bo odborove seje karitativne zveze Dobrodelnost. S tem preključujem svoje tozadevno povabilo pri zadnji seji. Kdaj bo prihodnja seja, bom pismeno sporočil vsem p. n. gg. odbornikom in odbornicam. — Predsednik.

Ij Za oskrbo ubogih. Mestni magistrat pošilja te dni vsem imovitejšim ljubljanskim krogom pozive, naj bi se zavezali vsak mesec prispevati poljuben znesek za oskrbo ubogih. S tem bi se odpravilo dosedanje podpiranje posameznih ubogih po hišah ter bi vsi zares potrebni ubogi dobivali toslaj primerne mesečni podpore na magistratu. Izjave je vračati mestnemu knjigovodstvu na magistratu, Galletova hiša, II. nadst. Ker se pozivi morda niso poslali komu, ki bi se sam rad odkupil dosedanjega nadlegovanja, naj bi se oni, ki žele to plemenito akcijo podpirati, zglašili zaradi poziva v mestnem knjigovodstvu!

Ij Kolo SHS sester ima v torek 20. t. m. ob 4. uri važno sejo.

Ij Gg. hišni gospodarji v Ljubljani se opozarjajo, da se vrši v Ljubljani popis hiš in stanovanj po stanju dne 20. decembra 1921. Ker je bila ob priliki zadnjega ljudskega štetja izražena želja, da bi se k ljudskemu štetju pritegnili tudi hišni posestniki, so se za sedanje ljudsko štetje natisnili dvojni obrazci in sicer prvi za hišo, drugi pa za vsako stranko. Gg. hišni gospodarji se vsled tega opozarjajo, da natančno pregledajo vse stanovanjske pole, katere izpolnijo stranke, ker so za resničnost navedb strank na prvi strani stanovanjskih pol. osebno odgovorni. Te pole, ki jih izpolnijo stranke, morajo hišni gospodarji

sopodpisati. Hkratu se opozarjajo, da morajo za vsako hišo, ki ima lastno hišno številko, izpolniti posebno hišno polo in priložiti hišni poli le stanovanjske pole onih strank, ki stanujejo v popisani hiši. Če bi kdo do 20. decembra 1921 ne dobil pol ali bi jih dobil premalo, naj se nemudoma zglozi v mestno posvetovalnico na magistratu. — Kdaj se bodo oddajale izpolnjene hišne in stanovanjske pole, se bo objavilo v listih.

Ij Smrtna nesreča na državnem kolodvoru. V nedeljo ob pol 9. uri zvečer se je zgodila na državnem kolodvoru strašna nesreča. Uslužbenec državne železnice, svak ravnatelja »Vzajemne posojilnice in ljublj. obč. svetovalca g. Franca Oreška, Ivan Borštnar, star 49 let, je skočil iz poštnega voza in je prišel pod neko lokomotivo, ki se je ravno takrat peljala mimo. Kolesa so revežu odrezala obe nogi. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je vsled izkrvavljenja umrl. V zadnjih trenutkih njegovega življenja ga je še obiskal g. obč. svetnik Orehek, kateremu je Borštnar stisnil roko, rekoč: »Skrbi za moje otroke!« Ponesrečenec je zapustil vdovo in dvoje otrok. — Poroča se nam še, da je povzročila Borštnarjevo smrt okolnost, ker na državnem kolodvoru za slučaj nesreč ni vse preskrbljeno za hitro in uspešno pomoč in ker ni tudi izurjenega osebja, ki bi lahko precej poškodovance obvezalo. Zdravniki v bolnišnici Borštnarja niso mogli več rešiti, ker ni bil precej po nesreči že na državnem kolodvoru tako obvezan, kakor bi ga bili morali obvezati.

Ij Odkrita velika tatinska družba. Poročali smo, da je policija aretirala vlomilec pri Mencingerju Jožeta Dacarja in njegovega tovariša bivšega Golobovega hlapca Ivana Ermana, medtem ko je tretji sokrivec ušel. Policijska preiskava v tej zadevi, katero vodi g. revirni nadzornik Podreberšek, je ugotovila, da je ukradel Erman g. Golobu dve konjski opremi. V zadevo sta zapletena tudi znana trgovka s čevlji 46 letna Marija Kogoj in njen 28 letni ljubimec Ivan Gogala in sta že oba pod ključem. Pri Kogojevi so našli 14 m dolg transmijski jermen, veliko žarnic, zlatnine in drugo blago, katero je Kogojeva najbrže odkupila tatovom in je blago, katero ji je policija zaplenila, vredno do 200.000 kron. Policijska preiskava se še nadaljuje.

Ij Tatvine. Pes, vreden 8000—4000 K je bil ukraden profesorju Josipu Kremenščku. — 17.000 kron je bilo ukradeno trgovcu Ivanu Zalošku iz Boštana na glavnem kolodvoru.

Ij Prijeti nevaren tat. Policija je prišla Cerarja Matijo, hlapca pri Khamu, kateri je prišel meseca junija iz mariborske kaznilnice. Ječa tatu ni izboljšala in je ukradel Vinku Setnikarju v Dobu obleke za 7000 K.

Ij Ogenj je nastal v ponedeljek zjutraj v stanovanju g. Vaneka. Zgorela je posteljna preproga in hlače. V sobo, o kateri je gorelo, sta prišla dva policijska stražnika, katera sta požar pogasila še prej, predno so prišli gasilci.

Ij Mestni gospodarski urad ima na razpolago več božičnih drevesc. Dobe se na Gradu ali na Kongresnem trgu po 4—30 K.

Proslava desetletnice »Ljudskega odra«.

Proslava desetletnice »Ljudskega odra« se je vršila v prenovljeni in okrašeni dvorani Ljudskega doma. Poleg odličnih gostov, ki so počastili predstavo, da poudarijo pomen ljudskega gledališča, se je zbralo številno občinstvo, ki redno obiskuje predstave »Ljudskega odra« v znak zahvale in priznanja. Po slovesni overturi je v Janezovi maski govoril slavnostni govor upravnik »Ljudskega odra« g. Peršuh. Spominjal se dr. Kreka, ki je ljudsko gledališče zamislil, ter vseh onih, ki so že zanj žrtvovali svoje sile, predvsem pogojnega Stöcklingerja, ki se je žrtvoval do zadnjega diha. Kdor je poslušal iskrene besede o požrtvovalnem delu in videl ozko vez med igralskim zborom in občinstvom, ta je doimel pomen ljudskega gledališča in njegovo veliko vzgojno in estetično nalogo. In očigled težkim žrtvam, ki jih doprinaša članstvo v svojem idealnem stremljenju, je zvenela iz upravnikovih besed užaljenost nad onimi, ki neopravičeno stavijo ljudskemu gledališču razne ovire in ne znajo ceniti teh brezprimernih žrtv nesebičnosti in čistega idealizma. Razodel nam je, da namerava uprizoriti »Pasijon«, ako bodo sredstva dopuščala. Smatramo, da je prav to naloga »Ljudskega odra« in da ga mora pri tem delu naše občinstvo krepko podpreti ter omogočiti dostojno predstavo. Na koncu govora je upravnik predstavil zbranimu občinstvu vse igralski zbor v živi simbolični sliki: Za vero in domovino.

Zastor se je vnovič dvignil in začel je »Divji lovec« pod vestno režijo najstarejšega člana »Ljudskega odra« g. Novaka. »Divji lovec« postaja za »Ljudski oder« zgodovinskega pomena. Igralci so se potrudili, vsi brez izjeme, in resno vršili svojo nalogo do zadnjega prizora. Občinstvo je napeto sledilo sicer znani, a vedno novi igri in dajalo z navdušenim ploskanjem izraza svojem priznanju. Bili so prizori, ki so občinstvu izsilili solze bodisi sočutja bodisi smeha. Proslava desetletnice je vsem

članom sijajno zadoščenje. K izborni predstavi čestitamo. »Ljudskemu odru« pa kliče mo: »Le naprej po začetni poti v delu za naše ljudstvo in njegovo prosveto!»

Prosveta.

Pr. O ljudski univerzi je predaval profesor, dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v nabito polni veliki dvorani univerze g. profesor Osvač. Predavatelj je zelo izbrano govoril o tem, kakšne naloge ima idealno zamišljena institucija za izobrazbo naših slojev ljudstva. O ljudski univerzi vladajo zelo napačni pojmi, kakor da se izobrazba ljudstva doseže zgolj s serijo najrazličnejših predavanj, ki naj »popolnari« znanost. Zavod za razvijanje in poglabljanje izobrazbe med ljudskimi masami ima skrbeti tako za izobrazbo una kakor za izobrazbo sra in volje. Zato ima podajati solidno izobrazbo in zahteva v enem oziru še več truda in sposobnosti nego specialistična intelektualistična znanost vseučilišča. Prof. Osvač je nato obširno obrazložil ustroj ljudske visoke šole na Danskem, ki podaja izobrazbo kmetu, obrtniku in delavcu na tak način, da ga ne odteguje polidcu, ga ne napolni s popularnimi frazami-enodnevnicami in re rodi praznega napuha, marveč le budi in okreplja ljubezen do delovnega polidca. Naša naloga je, da razmišljamo, kako bi prišli do analoge, našim razmeram prilagojene institucije na Slovenskem. Predavatelj je osvedlil to vprašanje tako vestransko in temeljito, da je žel veliko odobravanje navzočega občinstva. Glavni uspeh predavanja je bil ta, da so se vsi živo zavedli, da ne smemo vprašanja »ljudske univerze« vzeti tako na lahko roko, kakor se navadno. — V debati je g. nadzornik prof. Poljanec opozarjal na veliko brezdnost, ki zija danes med ljudstvom in inteligenco. Glavni vzrok vidi v tem, da inteligent nimajo pojma o delu ljudstva, njegovih gospodarskih potrebah in načinu mišljenja. — G. nadzornik E. Gaagl in žel prosvetne uprave dr. Skaberné priporočata sodelovanje akademikega socialno-pedagoškega krožka, ki je prireditelj predavanja, in učiteljskega v svrhu ustvarjanja ljudske univerze. — Gospa Stebijeve svari pred zanezanjem strankarskih pogledov v to vevlačno zadevo. — Nadzornik Hrovat opozarja na pomen antiakoloničnega dela in anglaša, da se morajo naučiti in praktično življenje prosvetnih voditeljev ljudstva medseboj skladati. — Med poslušalci smo pazili tudi predsednika SKSZ, dr. Rožiča.

Pr. »Hudi častik. Družba sv. Mohorja je kupila pravico do vseh natiskanih in še nenatisnjenih spisov pisatelja dr. Fr. Detela. Izdala je ravno kar prvi ilustrirani zvezek njegovih zbranih spisov, ki obsega zgodovinsko povest »Hudi častik in veselo igro« Blage duše. Slike je risal g. Fr. Sterle, akademski slikar in vodja slikarske šole v Ljubljani. Zgodovinska povest bo zanimala vse ljubitelje slovenskega čitila in vse častivce priljubljenega pisatelja. Veselo igra »Blage duše« pa bo razveselila tembolj slovenski svet, ker potrebujejo naša gledališča najbolj izvrstnih izročil. — Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in stane 20 K.

Pr. Nove slovenske revije. Z novim letom začne izhajati cela vrsta novih revij. Pod redakcijo dr. Gosarja izide okoli 10. januarja »Socialna misel«, Albin Prepeluh bo izdal »Nove Zapiske«, organizacija bivše Svete vojske bo izdajala mesečnik, menda pod naslovom »Poštenjak«, slovensko katoliško dijaštvo, ki je dozdaj imelo skupaj s hrvaškimi »Luče«, bo izdajalo z novim letom lastno revijo, koje ime še ni določeno, »Trije Ladi« so že izšli, istotako »Zbornik za umetnostno zgodovino« in »Dramac«, ki jo izdaja mariborsko narodno gledališče vsakih 14 dni, nanovo začne izhajati list za srednješolsko katoliško dijaštvo »Mentor«, tudi celjsko dijaštvo in dijaštvo iz zasedenega ozemlja namerava izdajati svojo revijo. S tem pa sezija novih revij gotovo ni končana. Vsekakor ta pojav kaže, da kulturno življenje pri nas z naglimi koraki napreduje.

Pr. Trije labodje. Prejeli smo prvo številko te revije, ki jo izdajajo zatopniki takozvane »slovenske mlade umetnosti« in jo urejajo Anton Podbevšek, Josip Vidmar in Marij Kogoj. Pesmi so več ali manj sliče prozodrom »človeka z bom-

banik. Preza je nekak poizkus, utreti tudi v njej pol, po kateri hodi Podbevšek v »poezije«. Najbolje v celi reviji so slikarske priloge bratov Kraljev in Pilonov ter glasbeni prilogi Marija Kogoj »Slike« za klavir in »Otožnost, solonapev« s klavirjem. Naslovna slika F. Kralja je pa popolnoma pogrešana.

Pr. Lektorat slavistike v Padovi. Na starem vseučilišču v Padovi se je ustanovil lektorat za slavistiko, ki se sčasoma preobrne v samostojno stolico za slavistiko. Češkoslovaška vlada je poslala »zbirko« čeških knjig kot temelj za slovansko knjižnico.

Pr. Odkrita Rembrandtova slika. Znan poznavatelj Rembrandta dr. de Groot je odkril v Frankfurtu neki mali portret, ki ga je spoznal za delo Rembrandta. To delo so smatrali poldrugo stoletje za izgubljeno.

Narodno gledališče.

Drama.

Torek, 20. dec.: Zaprt.
Sreda, 21. dec.: »Roza Berudova«. A.
Četrtek, 22. dec.: »Revizor«. Izv.
Petek, 23. dec.: Zaprt.
Sobota, 24. dec.: Zaprt.

Opera.

Torek, 20. dec.: »Boris Godunov«. B.
Sreda, 21. dec.: »Robinson«. D.
Petek, 23. dec.: Zaprt.
Sobota, 24. dec.: Zaprt.

Iz gledališke pisarne. V četrtek, dne 22. t. m. odpadle zaradi nepremostljivih ovir predstava »Carmen«. Mesto nje bodo plesali balet »Labodje jezero« za red E.

Uprava »Ljudskega odra«

nam je poslala to-le zahvalo:

Nismo morda ob naši desetletnici nudili tega, kar je javnost pričakovala. Vsekakor pa bo moral sleherni, ki pozna težave, s katerimi so združene prireditelje našega odra, priznati, da smo storili vse, da desetletnico dostojno ljudskega gledališča proslavimo. Ako povemo, da je igralce »Tinec« nenadoma zbolel in je moral njegovo vlogo v zadnjem trenutku prevzeti režiser sam, da dvorane nismo mogli primerno temperirati, ker je v soboto popoldne nasenkrat počila cev v parnem kotlu itd., potem nam nedostatkov nihče ne bo omeril.

Da pa je preslava kljub vsem tem težavam obdržala primerno obliko, gre zahvala neštitemu dobrotnikom in prijateljem katerim si šteje uprava Ljudskega odra v čast izreči najskrbnejšo zahvalo.

V prvi vrsti velja naša zahvala načelniku oddelka za prosveto in vere g. dr. Skabernetu, ki je osebno počastil proslavo ter s svojim velikim zanimanjem za naš oder moralno podpiral naše delo v zadnjih letih. Brez dvoma gre samo njegovi veliki ljubezni do uspešnega razvoja ljudske dramatike umetnosti zaslug, da je mogel Ljudski oder ob svoji desetletnici sploh nastopiti. On je bil prvi, ki je čutil potrebo gnutno pomoči našemu gledališču in jo prvi tudi nudil.

Ki manjšo zahvalo ne dolgujemo upravi kr. narodnega gledališča v Ljubljani, ki je Ljudskemu odru že ponovno priskočila dejanska na pomoč, ob njegovi desetletnici pa istemu izrekla posebno tople čestitke ter počastila proslavo po svojem zastopniku, ravnatelju drame, g. Golji.

Enako se zahvaljujemo šefrežiserju kr. drame g. Danilu, trdniki Arko Matko, članstvu Ljubljanske, g. Drešle, gled. maskerju Navušku, ki so dejansko pripomogli do dostojne proslave, za iskrene čestitke pa še posebej Zvezi dramatičnih odsekov, Orlovski podzvezi v Ljubljani, Pevski zvezi in Glasbenemu društvu »Ljubljani«.

Ljudski oder hoče v bodoče pokazati svojo hvalečnost neprav svojim prijateljem z resnim delom na polju ljudskega gledališča, z delom, ki bo čisto izvrševalo želje in upe javnosti.

Ljubljana, 19. decembra 1921.

Peter Skerj L. r. tajnik.

Ivo Peršuh L. r. upravnik.

Cerkveni vestnik.

e Vincencijeva in Elizabetna konferenca župnije Mar. Oznanjenja imata danes zvečer ob 7.17. uro izredno skupno sejo. P. u. člani in članice prosim, da s tem po možnosti obvestijo vse sodelujoče. — Vredja

Vestnik S. K. S. Z.

Dobrih iger manjka podeželskim odrom. Da temu pomanjkanju odpravimo, je začela SKSZ izdajati pod naslovom »Ljudski odre« zbirko za podeželske odre primeraih iger. Do sedaj sta izšla dva zvezka. Prvi prinaša podeželsko ljudsko igro »Lovski tat«, drugi pa Anton Medvedovo ljudsko igro »Stari in mladi«. Prvi zvezek stane brez poštnine 2.50 din., drugi pa 4 din. Obe igri sta lahko zmagljivi in ju našim odrom toplo priporočamo. Posebne tiskanje ni, pač pa si morajo odri naročiti 10 izvodov igre, ki jo bodo uprizarili. Naročja se pri Osrednji pisarni SKSZ, Ljubljana, Ljudski dom.

Mariborska porota.

Sin ubijalec matere. Janez Kranjc iz Gradiške v Halozah, nezakonski sin Ane Smigovec, je obtožen, da je s sekiro udaril svojo mater po glavi, vsled česar je mati umrla. Njegova mati, vdova, je živela nemorno kar jo je popojnoma odvijalo sinu, ki se je vrnil iz vojne telesno in duševno oslabil. Prišlo je večkrat med sinom in mamo do prepričev, ker bi se bila mati rada znebila sina. Začetkom julija je mati nesla svojemu ljubimcu pečenico in gibanec. To je sina razburilo. Očital je materi, da ni prav, da ona nosi najboljše stvari doma in gre veseliti, dočim je doma vse polno dela. To je pa mater razkačilo, prišla je za sekuro in z njo gozila sinu. Sin ji je iztrgal sekuro in mater udaril po glavi. V bolnici v Prugu umirajoča nesrečnica je spoznala svojo krivdo ter sinu odpustila. Tragedija je učinkovala presrečno na celo porotno dvorano. Zdravniški svetovalci dr. Jurečko je izjavil, da je Kranjc izvršil svoje dejanje v taki duševni nezavesti, da ne more biti odgovoren za posledice. Ker ni bil navzoč še drugi izvedenec, je javni obtožitelj, predlagal preložitve, čemur je porotni senat kljub protestu zagovorništvu ugodil. Kranjc so obdržali v preiskovalnem zaporu, kjer bo moral čakati prihodnjega porotniškega zasedanja.

Za uboj 3 mesece. Nikjer ali malokje je v zadnjem času toliko pobjev kakor v okrožju Maribora. Ni čudno. Ne le močna šajarska vina, uboja je v tem okrožju pomnožilo tudi — porota. Če je že ubijalec obsojen radi zločina uboja, ga tako imajo obsojiti, da so obsojeni skoro veseli obsoj, posebno če so spravili s sveta neljubega jim človeka. V novejšem času pa, ko povzroča pijančevanje toliko pobjev, je postala pijanost najuspešnejše sredstvo za oprostitve od uboja. Tak slučaj se je obravnaval pred mariborsko poroto v soboto zvečer. Koncem septembra je sedelo v gostilni v Dokleževju več fantov, med njimi obtoženec Franc Marinič in ubiti Janez Brunec. Na potu domov je prišlo do malega prepira, med katerim je Brunec rekel fantom, naj grejo spa. Marinič mu je to zameril, Brunec ga je s kolom neznatno udaril, Marinič pa se zapodil vanj z dolgim žepnim nožem ter ga mu zasadi naravnost proti srcu. Brunec je padel in bil že tudi mrtev. Med tem, ko noben prič ni mogla potrditi, da bi bil Marinič nezvestno pijan in sta to potrdila tudi zdrav. izvedenec, je Marinič vztrajal pri svoji popolni pijanosti. Na splošno začudenje so porotniki zanikali vprašanje na uboj potrdili pa vprašanje na popolno pijanost. Na podlagi tega krivdoreka je bil Marinič obsojen le na tri mesece navedenega zapora; ker je že sedel v preiskavi, ima še 10 dni odslužit. Ko se vrne domov, se zopet lahko popolnoma napije.

Knjige za božična darila.

Za božična darila priporočamo sledeče knjige kot primerne:
Uvod v filozofijo, Spisal Aleš Ušeničnik. Iz-

dala Bogoslovna akademija. Cena 180 K (samo za akademične izobražence in akademike). Jugoslovanska knjigarna.

Za resnice. Osemnajst obrambnih govorov dr. M. Opeke. Prodajalna K. T. D. H. Nčnan v Ljubljani 28 K, po pošti 82 K (predvsem za izobražence).

Pod svobodnim solncem I./II. zv. Roman. Spisal Fr. Finžgar. Broš. 30 Din., vez. 45 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Coloma, Boy, roman. Broš. 8 Din., vez. 10 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Coloma, Kraljica mučenica. Broš. 12 Din., vez. 15 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Erjaver, Zbrani spisi, I. zvezek. Povesti. 12 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Moravski, Večeri ob Lemanu (za izobražence). 10 Din. Jugoslovanska knjigarna.

De Waal, Valerija. Zgodovinska povest. Broš. 8, vez. 14 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Fran Levstik, Poezije, I.-III. zvezek. Uredil C. Golar. Založba Jugoslovanske knjigarne.

Za mladino:

Levstik, Martin Krpan, s slikami, 10 Din. Izdala Nova založba.

Robinson starši. Povest s podobami za otroke. 10 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Obisk na pristani. Knjiga s podobami in besedilom za nazorni pouk. 10 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Mali palček. Pravljica s podobami. 10 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Križ, Angelček. Letniki 1906, 1908, 1912 do 1916 po 8 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Križ, Vrtec. Časopis za mladino s podobami. Letniki 1916, 1911, 1913-1917 po 14 Din. Jugoslovanska knjigarna.

Januarja meseca 1922. I.

začne izhajati revija

»Socialna misel«

ki bo v širokem okviru antimaterialističnega krščanskega svetovnega nazora v svrhu načelne orientacije, pa tudi svobodne diskusije prinašala kratke članke o vseh aktualnih socialnih, kulturnih, političnih ter gospodarskih vprašanjih v resnično znanstveni, to je vsem razumljivi obliki. :: Izhajala bo 12 krat na leto in stala na leto 100 kron. Za vsak oddelek je določen poseben urednik.

»ŽEPNI KOLEDARČEK 1922« je izdala tudi za prihodnje leto Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani v pravilni in priročni izdaji. Letošnja izdaja se razlikuje od prejšnjih let po jako finem papirju s perforiranimi listi in je že popisani blok lahko zamenja z novim. Cena najboljši pegamoid vezavi je 24 K, priprosti a trpežni 16 K.

Kaj je E safluid - to je zna! Lekarnar Feller - Stubica!

Žepni koledar

Jugoslov. Kmetijske zveze za l. 1922.

je izšel.

Dobi se v tajništvu Jugoslovanske Kmetijske zveze (Jugoslov. tiskarna, II. nadst.), v Jugoslov. bukvarni in v trgovini K. T. D. (prej Ničman).

Cena 18 K.

Vesele praznike in srečno novo leto

želi svojim odjemalcem

Ivan Fugec

vrvarna v Višnji gori.

Naznanjam obenem, da sem se preselil v lastno hišo št. 23, kjer imam v zalogi vse vrvarske izdelke in vzajem v delo tudi prodajo in vlakno. 4616

Trgovski nastavljenec

Železninar in 1 vajenec

lahko takoj vstopita pri trdniki

ERJAVEC & TURK,

trgovina z železnino, Ljubljana.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev, za delo v tovarni, se sprejme takoj. Samostojni dobi proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano. Vpraša se: EMONSKA CESTA št. 8, v pisarni. 4388

Boljša deklica ki zna kuhati in je voljna opravljati tudi druga hišna dela, dobi mesto pri mali rodbini. Plača 500 K ali po dogovoru. Ponudbe treba poslati na naslov: Ljubica Hinič, kapetana soproga, Osijek III. Crkvena ulica 21. 4600

Učenca zdravega in krepkega, s primerno predizobrazbo, iz poslene hiše, sprejme s 15. januarjem ALFONZ OBLAK, Novo mesto.

Klavir in otroška postelja na prodaj.

— Ljubljana, Gradaška ulica št. 18, II. nadstropje levo. 4596

STARO ŽELEZO

lito in kovano, cele vagone, kupuje po najvišjih cenah Centralna nakupovalnica starega železa v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

KUPUJTE LE PRI: JOS. PETELINC

LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite s.v. stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle oia, ter posamezne dele, istotam vse potrebščine za siv lje in čevjarje ter vse galanterijske blago na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

la IMPERIAL - SIR

tucat 19 dinarjev, po pošti štiri tucate.

SIR a la LIPTAVEC

1 kg 10 dinarjev, po pošti sodek 12 kg netto.

KUHANO MASLO

1 kg 30 dinarjev. — Pošlita po pošti Mlekarna v Sanji, Hrvatsko.

Parna mlekarna Veliki Zdenci ima veliko Groyer - sira

zalogo
ki ga razpošlita v celih hlebcih 18-25 kg po dnevni ceni. 4619

HLODE

hrastove in druge, plačam po najvišji ceni. Ponudbe pod »Prva žaga« na: Anončni zavod DRAGO BESELJAK & DRUG, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 4624

Inženier Dr. Miroslav Kasal

ob avstveno poverjeni glavni inženier Ljubljana, Hilsenova ulica št. 2.

Specielno glavno podjetje za betonske, talno in zidne gradnje

Izraha vodnih sil.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, da je naš predragi soprog, oči in stari oče, gospod

Josip Okoren
posestnik

danes v nedeljo ob 9. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajočega, v 81. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb bo v torek dne 20. decembra ob 3. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Grosupljem.

Nepozabni rajnik bodi priporočen v molitev in blag spomin!

Grosuplje, dne 18. decembra 1921.

Zalujoči ostali.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Kapital: K 20,000,000. Rezerve okrog K 6,000,000.

Podružnice: NOVO MESTO in RAKEK LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1 IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJ-KULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

(Za dvakratno objavo v tednu račun 16 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu račun 16 kron.)

BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE
A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.
FOTOGRAFSKI ATELJEI:
Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.
IZDEL. ČAJNEGA PECIVA.
T. Novotny, Opekarska cesta 26.
KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.
KLOBUKI in KONFEKCIJA:
Kunovar Ivan, Stari trg 10.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Šmerkol, Flor. ul. 13.
KROJAC.
Slapar Oroslov, Ravnikarjeva ul. 18.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MEHANIČNA DELAVNICA
za pisalne stroje.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

PARNA PEKARNA
Jean Schreya nasl. Jakob Kav-
čič, Gradišče št. 5.
PISALNI STROJI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
ŠPEDIJSKA PODJETJA
Ranzinger R., Cesta na južno že-
leznico št. 7-9.
Uher F. & A., Selenburgova ulica
4. (Tel. 117.)
SOBNO SLIKARSTVO
Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Zuran Martin, Mestni trg 12.

RAZMNOŽEV. APARATI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
**URARSKA POPRAVILNA DE-
LAVNICA.**
Seliškar Ivan, Pot v Rožno doli-
no št. 10. (Ceno in točno.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
**ZALOGA CEMENTA IN CEM.
IZDELKOV:**
Cihla Jos., Dunajska c. 67.
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.
**ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH
SIT.**
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.
Inserirajte v Slovencu!

Zalostnim srcem nazna-
njamo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znanem, da je
naša srčno ljubljen mati, ozi-
roma tašča, gospa

Marija Mulej roj. Jane

dne 17. dec. ob 12. v visoki
starosti 76 let, previdena s
sv. zakramenti za umirajoče,
po daljši bolezni mirno v
Gospodu zaspala.

Pogreb drage rajnice se
vrši dne 19. dec. ob 14. iz
hiše žalosti na pokopališče v
Kamno gorico.

Svete maše zadušnice se
opravijo v Kamni gorici in
Radovljici.

Sp. Lipnica, 17. dec. 1921.

Zahvala.

Podpisani se iskreno za-
hvaljujejo vsem, ki so nam
pismeno ali osebno izražali
sočalje ob prezgodnji smrti
nam tako drage rajnice!

Predvsem izrekamo svojo
zahvalo g. župniku iz Kamne
gorice za tolažilne obiske gg.
župniku in kaplanu iz Ra-
dovljice za častno udeležbo
pri pogrebu, kakor vsem šte-
vilnim spremljevalcem! Bog
povrni vsem!

Blago pokojnico priporo-
čamo v prijazni spomin in
molitev!

Sp. Lipnica, 19. dec. 1921.

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI oddaja lep

BELI KROMPIR

po najnižji ceni. — Istotako

krompir za krmo in dobro goveje in konjsko seno.

Prvo vrstna kolesa Puch

pneumatiko DUNLOP - REITHOFFER - HUTCHINSON

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta 46.
Telefon št. 379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike: stropi, razna tla, stop-
nice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga — tovarna furnirja.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike
po našem posredovanju potom kr. pošto-čakovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju **natančni znesek**, ki
ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja
v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po
poštah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj
v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki po-
sebnó sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, čes, bo
raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo
nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil
denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogo-
krat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled
malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več me-
secev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki
pošiljati denar potom naše banke.

Točna posrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Takoj vzamem v najem
gostilno ali restavracijo
na prometnem kraju. Ponudbe je poslati
na upravnishvo »Slovenec« pod šifro:
»Promete 4570.

MAJKE!
Zahtevajte
povsod samo
MOKO ZA OTROKE
Salubra

1 škotla K 36—

Najboljša hrana za dojenčke!

Zelo ojačujoče sredstvo za
bolne na želodcu, rekonva-
lescente in osobito za pre-
malo hranjene ter v obče
slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVŠOD.

Tovarna kemičnih predmetov hrane
„**SALUBRA**“ D. D. ZAGREB.

Boškovičeva ul. 23. telefon 7-91.

Tronica: NOVA GRADIŠKA

SALAME
I. vrste
novo blago
popolnoma godno
dobi se povsod!
Prva hrvaška tvor-
nica salam, suše-
nega mesa in masti
M. Gavrilović
sinovi d. d.
Petrinja.
Glavno zastopstvo
za Slovenijo
R. Benc in drug
Ljubljana
Celje - Maribor

„**ORIENT**“
družba z o. z. preje
Brata Eberlin Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev,
lakov in steklarskega kleja. Velika
zaloga kemičnih in rudniških barv,
barv za umetnike, raznovrstnih čopi-
čev, vseh potrebščin za slikarje in
pleskarje.

Parketne desčice

hrastove, bukovne, parjene, broski pod in vsakovrsten
:: rezan les lastnega izdelka nudi po najnižjih cenah ::

IVAN SISKI, tovarna parketov in parna žaga, LJUBLJANA, Metelkova 4.

Kupuje raznovrsten les v deblih v vsaki množini, kakor
tudi gozdne parcele. — Sprejema les v rezanje na
:: polnojarmenikih po naročilu. ::

**BETON-ZELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTRARNE**
Ing. J. Laurencič & Co
LJUBLJANA
RIMSKEGA CESTA 2
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJ-STAUBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Kavarna „ZVEZDA“ v Ljubljani.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim **v sredo, dne 21. t. m.**
popoldne docela prenovljeno, moderno urejeno, z vsem konforom opremljeno

kavarno „Zvezdo“.

V kavarni bodo na razpolago vsi domači in večji inozemski politični, leposlovni in
znanstveni listi, kakor tudi revije. Gostom bom nudil najfinejšo in najboljšo pijačo,
okusna mrzla jedila ter skrbel tudi za najboljšo postrežbo. Igralcem bo na razpolago
posebna igralna soba. Iz skrajno zanemarjenih bivših kazinskih lokalov sem skušal
ustvariti prvovrstno, vsem modernim zahtevam ustrezajočo kavarno. Zato sem prepri-
čan, da mi bo cenj. občinstvo, kateremu se toplo priporočam, nagradilo ta moj trud
z najštevilnejšim posetom.

V Ljubljani, dne 17. decembra 1921.

FRAN KRAPEŠ, kavarnar.

Jugoslovanska Union-banka

preje Mariborska eskomptna banka

ustanovljena l. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Velikovec

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle
najkulantneje.

Pozor!

Božična in novoletna darila
 si oglejte samo pri
manufakturnem oddelku Gospodarske zveze, Dunajska c. 29 na dvorišču.
 Velika zaloga suknja za moške in ženske obleke in najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke.

Pozor!

IGN. ŽARGI »pri nizki ceni«
Ljubljana :: Sv. Petra cesta št. 3
TRGOVINA

z drobnim, pletenim in modnim blagom ter
 raznim perilom in kravatami. — Velika izbira
 vsakovrstnih zimskih potrebščin.

POTREBŠČINE ZA KROJAČE IN ŠIVILJE.

Velika božična prodaja

Povodom božičnih praznikov in novega leta priporo-
 čamo vsakovrstna zelo **pripravna darila**, osobito
 različno **sukneno, volneno in perilo blago.**

Velika izbira **na novejših preprog, zavos, garni-
 tur, finih volnenih odej** za postelje i. t. d.

Razni ostanki **sukna, barhent, cefirja** i. t. d. po
 zelo **znižanih cenah.**

A. & E. Skaberne
 veletrgovina manufakturnega blaga
Ljubljana, Mestni trg št. 10

Oglejte si naše izložbe!

Oglejte si naše izložbe!

Naznanilo. Blatnik Karel, čevljar,
 da ni več v družbi s čevljarjem Zupan-
 čičem na Martinovi cesti in da se je pre-
 selil od tam v svojo delavnico, Vrhov-
 čeva ulica 3. Izvršuje vsa strokovna dela
 kakor prej. Za sprejemanje dela na moje
 ime čevljar Zupančič nima pooblastila.
 Spoštovanjem Blatnik Karel.

Lasne mrežice

enostavne in dvojne, ter vse po-
 trebščine za maskiranje, priporoča

STRMOLI, Ljubljana,
 Pod Trančo 1.

Ravnatelja in prokurista

išče velika lesna družba v Ljubljani.

Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in zahtevkov je poslati
 pod »EKSPORT« na upravništvo lista do 20. decembra 1921.

Prometni zavod za premog

d. d. v
LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premožnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premožnikov
 za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

**prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in
 domačo uporabo ter kovaški in črni premog**

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19**

JUGOSLOVANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Vabilo na podpisovanje delnic.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921, št. 2337, dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom:

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z razpisom z dne 25. oktobra 1921, št. 7204/21, potrdilo predložena pravila.

Po §§ 3. in 4. potrjenih pravil znaša delniška glavnica 4.000.000— K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po
 400— K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavnica se sme s sklepom občnega zbora zvišati do 15.000.000— K z izdajo nadaljnjih delnic.
 Osnovno glavnico 4.000.000— K oddamo v javno subskripcijo i. s.

10.000 delnic po 400.— K nominale.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji takoj v gotovini vplačati.

Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z. o. z. v Ljubljani imajo predpravo, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400— K za komad in 40— K za stroške izdaje.
2. Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskripcijo po kurzu 500— K za komad, prištevši po 40— K za stroške izdaje za vsako delnico. Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3. pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD v Ljubljani, Marijin trg št. 8. in njegovi podružnici v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA v Ljubljani in njene podružnice v Novem mestu, Rakeku in Slov. Gradcu.

SLOVENSKA BANKA v Ljubljani in njeni podružnice v Dolnji Lendavi in v Novem Sadu.

JADRANSKA BANKA v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Celju, Mariboru, Kranju, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegovem, Jelši, Korčuli, Kotoru, Meškoviću, Šibeniku, dalje na Dunaju, v Trstu, Opatiji in Zadru.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Kdor sploh ne bi dobil delnic, ali manjše število nego jih je podpisal, prejme povrnjeno celo, odnosno delno vsoto svojega vplačila.

Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. — Delnice se izroče pozneje proti izročitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah. Po § 11. pravil daje na občnem zboru vsakih 10 delnic po en glas.

Jugoslovanska kreditna banka ima namen pospeševati razvoj in povzdigo pridobitnosti, produkcije in kupčije obrtnega, trgovskega, uradniškega in kmetijskega stanu. Družba ima pravico vršiti vse vrste bančnih opravil in kupčij. Zeleti je, da se obrtniki, trgovci, uradniki in kmetje oklenejo novega zavoda ter se v obilnem številu odzovejo vabilu na podpisovanje delnic.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1921.

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z. o. z. v Ljubljani;
 Anton Pesek, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani;
 Branko Ilavaty, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu;
 Dominik Čebin, upravnik in posestnik v Ljubljani;
 Dr. Ferdo Černe, odvetnik v Murski Soboti;
 Ivan Dobraj, hotelir in trgovec v Murski Soboti;
 Josip Benko, hotelir in veletržec v Murski Soboti;
 Franc Čeh, trgovec v Murski Soboti;

Ljudovik Brumen, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti;
 Janko Korže, ravnatelj v Murski Soboti;
 Dr. Janko Leskovec, odvetnik v Dolnji Lendavi;
 Josip Toplak, hišni posestnik in veletrgovec v Dolnji Lendavi;
 Adam Bohar, posestnik in mesar v Dolnji Lendavi;
 Ivan Kokot, trgovec v Dolnji Lendavi;
 Franc Kac, trgovec v Dolnji Lendavi;
 Franc Bedič, trgovec v Dolnji Lendavi.